

ДО

**ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА
КОНСТИТУЦИОННИЯ СЪД
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
ПАВЛИНА ПАНОВА**

СТАНОВИЩЕ

от **проф. Красимира Средкова** – председател на
Българската асоциация по трудово право и общественото
осигуряване
относно **к.д. № 17/2026 г.**

Уважаема госпожо Председател,

В отговор на получената на 05.08.2016 г. Ваша покана № 414.04.08.2026 г. представям своето становище относно искането на група народни представители за установяване противоконституционност на § 7, т. 2 от преходните и заключителните разпоредби на Закона за държавния бюджет на Република България за 2026 г. относно новия чл. 113а от Закона за здравето Ви представям моето становище по поставените за обсъждане основателни въпроси по к.д. № 17 от 2026 г.

Няма да разглеждам цялостно искането, а ще се спра на проблемите по съществуващото на атакуваната разпоредба.

Предмет на спора е новосъздадената разпоредба на чл. 113а от Закона за здравето, с която се установява право на НОИ да оспорва решения на ТЕЛК и НЕЛК при наличие на данни за нарушения в издаване на техните решения, установени в хода на образувани наказателни производства.

Като проява на принципа на социалната държава чл. 51, ал. 1 Конст. закрепва сред основните права на гражданите правото на обществено осигуряване. Това право, както неведнъж е посочвано в решения на Конституционния съд, не е естествено право, а упражняването му се осъществява според предвиденото в закон, какъвто е Кодексът за социално осигуряване. Същото се отнася и до правото на здравно осигуряване по чл. 52, ал. 1 Конст. Член 113а ЗЗдр нарушава правото на здравно осигуряване по чл. 52, ал. 1 и на обществено осигуряване и социално подпомагане по чл. 51, ал. 1 Конст., за упражняването на което е издадено експертно решение от орган на медицинската експертиза. Защо? Приемам като цяло аргументите на вносителите на искането.

Възможности за атакуване на експертните решения на органите на медицинската експертиза понастоящем съществуват в чл. 112—113 ЗЗдр и чл. 99—104 АПК. Правната уредба се основава на това, че експертното решение е

предпоставка за упражняване на редица конкретни права, особено при трайна неработоспособност – на пенсия за инвалидност, на социални помощи, на данъчни облекчения и др. Новоустановената норма на чл. 113а ЗЗдр създава сериозна пречка за упражняване на тези права. Тъй като на основание чл. 113, ал. 3 ЗЗдр експертното решение е задължително за всички лица, органи и организации, с намесата на НОИ по чл. 113а ЗЗдр може неоснователно да се посегне на съответните права. А той – НОИ, е имал възможност да реагира в предходните процедури по обжалването, но не го е направил своевременно.

При това не е уредено кога ще произведе действие намесата на НОИ – дали ако се докаже основателността на възражението или със самото съмнение за наличие на неистински или преправени документи или невярно съдържание. Не е ясен и моментът на приемане на съответното оспорвано експертно решение – може ли това да бъде например една или две години от приемането му. Не е ясно и за какъв период следва да се прецени основателността на искането на НОИ.

Неоправдани трудности възникват и за осигуреното лице. Представянето на нова медицинска документация и извършен медицински преглед поражда за него финансови, психични и други проблеми.

С всички тези и други проблеми оспорваната разпоредба нарушава пряко изискванията на чл. 4 и Преамбюла на Конституцията относно правовата и социална държава.

Уважаеми конституционни съдии,

На основание горепосоченото по-горе намирам за основателно искането за обявяване на противоконституционност на § 7, т. 2 от преходните и заключителните разпоредби на Закона за държавния бюджет на Република България за 2026 г. относно новия чл. 113а от Закона за здравето.

София, 25.08.2026 г.

С уважение: